

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Sacerdotii Origine & Præstantia - Variis item Industriis, & Praxibus, quibus Sacerdotes boni ad Dei gloriam suámque & Proximi salutem promovendam sunt usi ; Malorum Qvoque Sacerdotum infelici interitu, radicibus, & remediis Cui etiam Compendium Ritualis, ea, quæ pro commodiori Sacramentorum & ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1681

Membrum 10. De ordinatione Diaconi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48600](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48600)

G. Id est, Dalmaticâ, sic dicta, quia in Dalmatia reperita, uti Gavantus p. c. tit. 19. n. 4. lit. n. ex Alcuino refert.

H. Significat hæc Dalmatica lætitiâ, quia sicut illis diebus, quibus lætiores esse solemus, variâque Festa celebramus, pulchriores plerumque vestes induimus, ita Ecclesiæ quæ quoque festivis duntaxat diebus ejusmodi Dalmaticas lætitiâ significandam usurpari concedit.

XIII. Postea accipit, & tradit omnibus libris Epistolarum *i.* manu dextera ipsum simul tangentibus, dicens:

Accipite librum Epistolarum, & habete potestatem legendi eas in Ecclesia sancta DEI tam pro vivis, quam pro defunctis, k. in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. R. Amen.

I. Unde hic liber est altera partialis materia hujus Ordinis, utpote cujus contactus requiritur, & qui ab ipso Episcopo porrigitur, & propriam formam habet.

K. Id est, tam in Missa pro vivis, quàm pro defunctis, ut ei solita; nam extra Missam legi non solet hodie Epistola.

XIV. Omnibus expeditis, suggerente Archidiacono, ordinati redeunt ad sua loca, unus tamen de noviter ordinatis, tunicâ indutus, Epistolam dicet suo tempore. *l.*

L. Id est, post Collectas dictas ordinario modo.

MEMBRUM X.

DE ORDINATIONE DIACONI.

I. **S**ubdiaconis ordinatis, Pontifex reassumpto mitrâ, accedit ad sedem suam vel Faldistorium ad cornu Epistolæ, ubi sedens cum mitra, oblato sibi libro & candela legit hymnum, *Benedictus es*, vel *Alleluja* cum versu *Benedictus es*, si sit in festo Octavam Pentecostes. Interim cantatur à choro dictum

dius hymnus, vel Alleluja cum suo versu, ut supra. Quo finito surgit Pontifex, depositâ mitrâ, & versus ad Altare dicit in competenti tono, *Gloria in excelsis DEO*, si sit infra Octavam Pentecostes, quod dum à choro perficitur, sedet cum mitrâ. Quo finito, depositâ mitrâ, surgit, & versus ad Populum dicit: *Pax vobis*: vel *Dominus vobiscum*, si *Gloria in excelsis* non sit dicendum; & conversus ad Altare cantat Orationem Missæ diei cum Oratione pro ordinatis, & ordinandis sub uno *Per Dominum nostrum &c.* videlicet:

ORATIO.

Exaudi, quæsumus Domine, supplicum preces, & devoto pectore tibi famulantes perpetua defensione custodi, ut nullis perturbationibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis. Per Dominum &c.

II. Finita oratione sedet Pontifex cum mitrâ, & oblato sibi libro & candela legit Epistolam. Interim per unum ex Subdiaconis noviter ordinatis cantatur Epistola, quâ finitâ, surgit Pontifex, & accedit ad Faldistorium ante Altare cum mitrâ, & ibi sedet. Promovendi verò ad Ordinem Diaconatus per Archidiaconum vocantur:

Accedant, qui ordinandi sunt ad Diaconatum.

III. Et mox singillatim nominantur per Notarium, nulla tamen facta mentione de titulo. Eis igitur Amictu, Albâ, Cingulo, & Manipulo paratis, ac Stulam in sinistra manu, & candelam in dextera, ac Dalmaticam super brachium sinistrum tenentibus, & in modum coronæ coram Pontifice genuflexis, Archidiaconus offerens illos Pontifici dicit:

Reverendissime Pater, postulat sancta Mater Ecclesia Catholica, ut hos presentes Diaconos ad onus Diaconii ordinatis.

Pontifex interrogat, dicens:

Scis illos dignos esse?

Respondet Archidiaconus:

Quantum humana fragilitas nosse sinit, & scio, & confidam, quod sufficienter ipsos dignos esse ad hujus onus officii.

Et Pontifex dicit; Deo gratias.

M. Id est, Ministerii, quod officium quasi per Antiochiam convenit Diacono, velut principali ministro Presbyteri.

IV. Et ad eorum ordinationem procedit. In primis Pontifex cum mitra sedens Clero & Populo annuntiat, dicens:

Auxiliante Domino DEO & Salvatore nostro IESU Christo, eligimus hos presentes Subdiaconos in Ordine Diaconii. Si quis habet aliquid contra illos, pro DEO & propter DEUM cum fiducia exeat, & dicat; verum tamen memor sit conditionis sue. n.

N. Videlicet, an sit sufficienti notitia, aliisque qualitatibus ad fidem faciendam requisitis instructus.

V. Et factâ aliquali morâ, Pontifex convertens Sermonem suum ad Ordinandos, admonet eos dicens:

Provehendi, Filii dilectissimi, ad Leviticum o. Ordinem, cogitate magnopere, ad quantum gradum Ecclesie ascenditis. Diaconum enim oportet ministrare Altare, baptizare, & predicare. Sanè in veteri lege duodecim una tribus Levi electa est, qua speciali devotione tabernaculo DEI, ejusque Sacrificiis ritu perpetuo deserviret. Tanta dignitas ipsi concessa est, quod nulli

nifi ex eius stirpe, ad divinum illum cultum & officium
 ministraturus assurgeret; adeo ut grandi quodam privi-
 legio hereditatis, & Tribus Domini esse mereretur, &
 dici: quorum hodie, Filii dilectissimi, & nomen, & offi-
 cium tenetis; p. quia in tabernaculum testimonii, id
 est, Ecclesie DEI, eligimi in Levitico officio, q. qua
 semper in procinctu posita, incessabili pugna contra ini-
 micos dimicat; r. unde ait Apostolus: Non est nobis
 colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus
 Principes & Potestates, adversus Mundi Rectores tene-
 brarum harum; contra spiritualia nequitia in caelestibus.
 Quam Ecclesiam DEI veluti tabernaculum portare, &
 munire debetis ornatu sancto, s. predicatu divino,
 exemplo perfecto. Levi quippe interpretatur additus
 sive assumptus. Et vos, Filii dilectissimi, qui ab heredi-
 tate paterna nomen accipitis, estote assumpti à carnali-
 bus desideris, à terrenis concupiscentiis, qua militant ad-
 versus animam; estote nitidi, puri, mundi, casti, sicut
 deceat Ministros Christi, & dispensatores Mysteriorum
 DEI, ut digne addamini ad gradum Ecclesiastici gra-
 dus; ut hereditas & tribus amabilis Domini esse merea-
 mini. Et quia Commistri & Cooperatores estis Corpo-
 ris & Sanguinis Domini, estote ab omni illecebra carnis
 alieni, sicut ait Scriptura: Mundamini, qui fertis vasa
 Domini. Cogitate beatum Stephanum merito precipua
 castitatis ab Apostolis ad officium istud electum. Curate,
 ut, quibus Evangelium ore annunciatis, vivis operibus
 exponatis, ut de vobis dicatur: Beati pedes evangelizan-
 tium pacem, evangelizantium bona. Habete pedes ve-
 stris calceatos Sanctorum exemplis, in preparatione
 Evangelii pacis. Quod vobis Dominus concedat per
 gratiam suam.

O. Nam sicut olim Levitæ erant specialiter ordinari ad cultum DEI promovendum, & Sacrificia cum Sacerdotibus offerenda, ita & Diaconi hodie eliguntur, & Presbyteros in Sacrificio Missæ offerendo, aliisque spiritualibus officiis juvent.

P. Hinc etiam hodie vulgari nomine Levitæ vocantur; imò & Ecclesia in Officio SS. Stephani & Laurentii hoc nomine utitur.

Q. Tantò majori cum honore & gloria, quantò laudabilius est, ad dignitatem aliquam ob propria merita & virtutes promoveri, quàm hæreditaria & naturali successione eandem obtinere.

R. Hinc terribilis ut castrorum acies ordinata merito dicitur.

S. Virtutum scilicet, & vera vitæ sanctitate.

VI. Deinde si non sint ordinati Subdiaconi, ordinandi omnes prosternunt se, ubi genuflectebant, & Pontifice ante Faldistorium suum genuflectente, dicuntur Litanæ, & Ordinandi per Pontificem benedicuntur, prout supra in ordinatione Subdiaconi dictum est. Posthæc Ordinandis ab accubito surgentibus, genuflexis tamen manentibus, Pontifex sedens in Faldistorio cum mitra, intelligibili voce alloquitur Clerum & Populum, dicens:

Commune votum communis oratio prosequatur, ut huiusmodi Ecclesie prece, qui ad Diaconatus Ministerium preparantur, Levitica benedictionis ordine clarescant, & spirituali conversatione præfulgentes, gratia sanctificationis eluceant, præstante Domino nostro IESU Christo, qui cum Patre &c.

VII. Deinde surgens cum mitra Pontifex stans versus ad Ordinandos dicit, alta voce legendo:

Oremus, Fratres dilectissimi, DEUM Patrem omnipotentem, ut super hos Famulos suos, quos ad officium Diaconatus

conatus

conatus dignatur assumere, benedictionis sua gratiam
clementer effundat, eisque consecrationis indulta propitiis
dona conservet, & preces nostras clementer exaudiat,
ut, qua nostro gerenda sunt Ministerio, suo benignus pro-
sequatur auxilio, & quos sacris Mysteriis exequendis
pro nostra intelligentia credimus offerendos, sua bene-
dictione sanctificet, & confirmet. Per eundem unigeni-
tum Filium suum Dominum nostrum **JESUM** Chri-
stum, qui cum eo & Spiritu sancto vivit, & regnat Deus,

Per omnia saecula saeculorum.

R. Amen.

Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Sursum corda.

R. Habemus ad Dominum.

Gratias agamus Domino DEO nostro.

R. Dignum & justum est.

Verè dignum & justum est, æquum & salutare, nos
tibi semper & ubique gratias agere, Domine sancte, Pater
omnipotens, æterne DEUS, honorum dator, Ordini-
numque distributor, atque Officiorum dispositor, qui in te
manens innovas omnia, & cuncta disponis, per Verbum,
Virtutem, Sapientiámque tuam, **JESUM** Christum
Filium tuum Dominum nostrum sempiterna providen-
tia præparas, & singulis quibusque temporibus aptanda
dispensas, cujus corpus Ecclesiam videlicet tuam cœle-
stem gratiarum varietate distinctam, suorumque con-
nexam distinctione membrorum, per legem mirabilem
totius compaginis unitam, in augmentum templi tui cre-
scere, dilatarique largiris, sacri muneris servitutem tri-
nis gradibus Ministrorum tuorum nomini tuo militare
constituens, electis ab initio Levitæ Filiis, qui in mysticis
oper. 1 =

operationibus domus tua fidelibus excubiis permanentes, hereditatem benedictionis aeterna sorte perpetua possiderent. Super hos quoque Famulos tuos, quos sumus, Domine, placatus intende, quos tuis sacris Altaribus servituros in officium Diaconatus suppliciter dedicamus. Et nos quidem tanquam homines, divini sensus, & summationis ignari, horum vitam, quantum possumus, estimamus; te autem, Domine, quae nobis ignata sunt, non transeunt, te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum, tu scrutator es cordium. Tu horum vitam celestis poteris examinare iudicio, quo semper praevaleres, & admissa purgare, & ea, quae sunt agenda, concedere.

VII. Hic solus Pontifex manum dexteram extendens ponit super caput cuilibet ordinando, & nullatenus alius, quia non ad sacerdotium, sed ad ministerium consecrantur, dicens singulis:

Accipite Spiritum Sanctum, ad robur, & ad resistendum Diabolo, & tentationibus eius in nomine Domini.

VIII. Postea prosequitur in primo tono, extensam manum dexteram tenens usque in finem Praefationis.

Emitte in eos, quos sumus, Domine, Spiritum tuum, qui in opus ministerii tui fideliter exequendi septiformis gratiae tua munere roborentur. Abundet in eis totius formae virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocentia puritas, & spiritualis observantia disciplina. In moribus eorum praecepta tua fulgeant, ut sua castitatis exemplo imitationem sanctam plebs acquirat, & bonum conscientiae testimonium praeserentes in Christo firmi & stabiles perseverent, dignisque successibus de inferiori gradu per gratiam tuam capere potiora mereantur. Per eundem &c.

IX. Post

IX. Posthæc Pontifex sedens cum mitra, cuilibet ordinando ante se genuflexo stolam, quam singuli in manu habent, imponit successivè super humerum, sinistrum dicens:

Accipe stolam ✠ candidam de manu DEI; adimple ministerium tuum, potens est enim DEUS, ut augeat tibi gratiam suam. Qui vivit &c.

Faciens super quemlibet eorum signum Crucis, & Ministri reflectant capita stolæ, & alligent sub brachio dextro. Posthæc Pontifex accipiens Dalmaticam induit eâ quemlibet successivè usque ad humeros, & sic fit usque ad ultimum, quem eâ totaliter induit, & hoc si una sit Dalmatica. Si verò quilibet suam habet, tunc singulos suâ totaliter induit dicens cuilibet:

Induat te Dominus indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & dalmaticâ justitiæ circumdet te semper in nomine Domini. R. Amen.

X. Postremò Pontifex accipit, & tradit omnibus librum Evangeliorum, i. quem manu dextrâ tangunt, dicens:

Accipite potestatem legendi Evangelium in Ecclesia DEI tam pro vivis, quàm pro defunctis. In nomine Domini. R. Amen.

Quo facto Pontifex stans, & ad Altare conversus dicit sine mitra.

OREMUS.

Et Minister: Flectamus genua.

R. Levate.

Et vertens se ad ordinatos dicit:

Exaudi, Domine, preces nostras, & super hos Famulos tuos Spiritum bene ✠ dictionis emitte, ut celesti munere ditati,

ditati, & tuæ majestatis gratiam possint acquirere, & bene vivendi aliis exemplum præbere. Per Dominum &c.

OREMUS.

Domine Sancte, Pater Fidei, spei, & gratiæ, & profectuum remunerator, qui in cælestibus & terrenis Angelorum ministeriis ubique dispositis, per omnia elementa voluntatis tuæ diffundis effectum, hos quoque Famulos tuos spirituali dignare illustrare affectu, ut tuis obsequiis expediti, sanctis Altaribus tuis ministri puri accrescant, & indulgentiâ tuâ puriores, eorum gradu, quos Apostoli tui in septenarium numerum beato Stephano Duce ac prævio, Spiritu Sancto Authore, elegerunt, digni existant, & virtutibus universis, quibus tibi servire oportet, instructi tibi complaceant. Per Dominum &c.

T Qui proinde cum ipsa impositione manus rectè materia hujus Sacramenti ab Authoribus dicitur.

XI. Deinde cùm tempus fuerit, aliquis de noviter ordinatis dalmatica indutus Evangelium dicit. Ordinati autem statim, suggerente Archidiacono, redeunt ad loca sua.

MEMBRUM XI.

DE ORDINATIONE PRESBYTERI.

I. **P**ro ordinatione Presbyterorum v. parentur oleum Catechumenorum, Calix cum vino & aqua, Patena & hostia desuper posita; medulla panis, & bacile cum buccali pro manibus abluendis, quas singuli ad suas mappulas extergunt.

V. Quod nomen Græcè *Seniorem* significat, ut vel ex ipso suo nomine discant Sacerdotes, non tam annorum & ætatis, quàm morum, sapientiæque canitiem & maturitatem procurare, levitando videlicet omnia levia, scurrilia, & Sacerdotii majestate indigna colloquia, vel contubernia,

II. Dia-